

В свою чергу, Гречанюк С. К. дає визначення такої взаємодії, вказуючи, що це постійні, об'єктивно обумовлені природою правової держави взаємовідносини органів та установ Державної кримінально-виконавчої служби України з інститутами громадянського суспільства в особі неурядових організацій, які відбуваються за спільним задумом (планом), узгоджені за завданнями, напрямками, часом і способами дій для досягнення важливої соціальнозначимої мети – підвищення ефективності виконання кримінальних покарань на гуманістичних, демократичних засадах і корекції злочинних проявів у суспільстві [5, с. 524].

Виходячи із наведеного визначення взаємодії громадських організацій як суб'єктів запобігання злочинам із УВП, можна виділити два основних етапи такої взаємодії. Перший етап включає узгодження дій та напрямків діяльності щодо запобігання злочинам в УВП, їх регламентацію та правове закріплення у локальних нормативних актах. Другий етап пов'язаний із безпосередньою діяльністю громадських організацій та УВП, що включає в себе здійснення заходів для дотримання прав засуджених, запобігання злочинності та зміцнення правопорядку.

Для реалізації такої ефективної взаємодії необхідно удосконалити законодавство України, де деталізувати саму процедуру взаємодії громадських організацій, які здійснюють свою діяльність в УВП та самих УВП, передбачивши етапи взаємодії та розширивши права громадських організацій щодо здійснення моніторингу за дотриманням прав засуджених, безперешкодного отримання інформації щодо додержання законності в УВП та надавши їм правову можливість оперативного реагування у разі виявлення такого порушення.

Список використаних джерел:

1. Мінімальні стандартні правила поводження з в'язнями: прийняті 1-м Конгресом ООН з питань запобігання злочинності та поводження з правопорушниками в м. Женеві 30.08.1955р. // Інтернет ресурс: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_212
2. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11.07.2003 № 1129-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - №3-4. – Ст. 21.
3. Закон України «Про державну кримінально-виконавчу службу» від 23.06.2005 № 2713-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. - №30. – Ст. 1214.
4. Матвеев А.П. Теоретические и организационно правовые аспекты взаимодействия уголовно исполнителной системы с общественными объединениями: Дис. канд. юрид. наук. – М.: РФБ, 2005. – Ст. 211.
5. Гречанюк С. К. Організації взаємодії органів та установ державної кримінально-виконавчої служби України з неурядовими інституціями // Держава і право. – 2011. - №51. – 523-528 с.

ЩОДО ДЕЯКИХ ПРИЧИНАХ ВИНИКНЕННЯ СЛІДЧИХ ПОМИЛОК ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ

Абушов Теймур Аловсат огли, здобувач кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Семенов В.В.*

Негативний вплив слідчих помилок на результати розслідування у кримінальному провадженні, або проведення окремої слідчої дії, в тому числі і обшуку, зумовлює необхідність активізації боротьби з ними.

Для усунення та нейтралізації негативних результатів слідчих помилок під час обшуку слід встановити причини виникнення помилок. В першу чергу доцільно здійснити розподіл причин вчинення слідчих помилок на суб'єктивні та об'єктивні [1, с. 381].

Виникнення суб'єктивних підстав помилок зумовлюється в основному негативними якостями особи слідчого, недостатнім рівнем його професійної підготовки.

Суб'єктивні причини залежать від властивостей особи слідчого, його професійних умінь і навичок. До суб'єктивних причин виникнення помилок можна віднести відноситься досвід і недостатній рівень професійної майстерності слідчого. Проте вольовий самоконтроль за своєю поведінкою в ході розслідування, аналіз власної мотивації ухвалення рішень, знання суб'єктивних причин помилок надають можливість слідчому не допустити їх виникнення.

Цей перелік дослідники доповнюють наступними моментами: низький рівень ділових якостей слідчого; відсутність належних моральних, а також

деяких спеціальних, необхідних для професії слідчого якостей. Їх недостатній розвиток; організаційні недоліки, переважання в роботі слідчого, нехтування слідчим вимог кримінального-процесуального закону; наявність норм закону двоякого тлумачення; некритичність під час оцінки доказів та під час прийняття процесуальних рішень; несумлінне відношення до своїх професійних обов'язків; недоліки прокурорського нагляду [2, с. 63; 3, с. 451]

Але суб'єктивні причини не можуть не мати об'єктивної основи. Об'єктивні причини не залежать від слідчого як суб'єкта досудового розслідування. Їх можна поділити на загальні і окремі.

Загальні об'єктивні причини знаходяться в «зовнішньому середовищі», яке оточує процес досудового розслідування, і не залежать від дій слідчого.

Окремі об'єктивні причини слідчих помилок залежать від слідчої ситуації, яка складається у конкретному кримінальному провадженні. Серед окремих об'єктивних причин переважають такі, як дефіцит часу, недостатнє організаційне забезпечення процесу розслідування, конкретної слідчої дії – обшуку, а серед загальних – ситуація суттєвого недоліку вихідної інформації, недостатнє технічне і фінансове забезпечення процесу розслідування, недостатнє технічне забезпечення проведення обшуку, відсутність системи виявлення і аналізу слідчих помилок, усунення їх наслідків.

Найбільш поширені наступні об'єктивні причини виникнення слідчих помилок під час проведення обшуку: знаходження у слідчого одночасно значної кількості кримінальних проваджень; несприятлива етично-психологічна атмосфера в колективі, де працює слідчий, відсутність ділової взаємодопомоги;

складності, пов'язані з організацією проведення обшуку – отриманням показань свідків, призначенням і проведенням експертиз, ревізій, їх оплатою; незадовільні умови для роботи (проблеми з транспортом, приміщеннями, орг. технікою); слабка наукова організація праці слідчого; низька якість виконання співробітниками міліції доручень слідчих, пов'язаних з організацією проведення обшуку, відсутність необхідної взаємодії в роботі підрозділів правоохоронних органів; недостатній відомчий контроль з боку керівника слідчого підрозділу за організацією і ходом досудового розслідування; упущення в прокурорському нагляді за виконанням законів при здійсненні кримінального провадження.

Поширеною у науковій літературі є точка зору щодо поділу причин слідчих помилок на три рівні:

До першого рівня відносять помилки, що об'єднують в собі безпосередні причини, що характеризують недоліки у розслідуванні конкретних кримінальних проваджень. До них відносять: не проведення чи ненадежне проведення слідчих чи інших процесуальних дій; суттєві недоліки у плануванні, організації розслідування по кримінальному провадженню, у висуненні і перевірці версій; неправильну оцінку зібраних у справі доказів.

Другий рівень – причини слідчих помилок, що пов'язані із діяльністю слідчого, з особистістю слідчого, та умовами, в яких здійснюється вказана діяльність. Їх поділяють на об'єктивні та суб'єктивні.

Причинами третього рівня вважають фактори, що обумовлюють причини першого і другого рівнів, а саме: дефекти правової та моральної свідомості слідчого, що визначають належне відношення до роботи; недоліки у підготовці слідчих кадрів і в організації підвищення їх професійного рівня; недоліки у реагуванні керівництва слідчих апаратів на слідчі помилки і інші порушення законності.

До причин третього рівня можна віднести невисокий рівень правосвідомості суспільства, а також істотні недоліки в підготовці та перепідготовці слідчих кадрів. Що стосується останнього моменту то тут слід зазначити, що недоліки в підготовці та перепідготовці слідчих кадрів складаються під впливом соціальних та організаційних чинників. Зокрема, падіння престижу правоохоронних органів, недостатня соціальна захищеність слідчого, слабкість судового контролю, недоліки в організації роботи слідчих; недосконалість системи критеріїв оцінки їх праці.

Проаналізувавши причини виникнення слідчих помилок, можливе дістати висновку, що вони розподіляються на суб'єктивні (що залежать від особистості слідчого, його вмінь, навиків, професійної підготовки) та об'єктивні (причини, що не залежить від слідчого, і виникли внаслідок певних обставин).

Також існує розподіл причин виникнення слідчих помилок на три рівні: Перший рівень об'єднує в собі безпосередні причини, що характеризують недоліки у розслідуванні конкретних справ.

Другий рівень – причини слідчих помилок, пов'язані із діяльністю слідчого, з особою слідчого та умовами, в яких здійснюється вказана діяльність. Їх поділяють на об'єктивні та суб'єктивні.

Причинами третього рівня вважають фактори, що обумовлюють причини першого і другого рівнів – тобто похідні від них.

Список використаних джерел:

1. Марченко А.Б. Причини та умови, що сприяють слідчим помилкам // Науковий вісник Юридичної академії МВС України. – Дніпропетровськ, 2005. – № 2. – С. 380-386.
2. Власов В.И. Расследование преступлений. Проблемы качества / Власов В.И.; Под ред.: Парадеев В.М. – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1988. – 200 с.
3. Шурухов Н.Г. Криминалистика: Учебное пособие / Н.Г. Шурухов. – М.: Юристъ, 2002. – 639 с.

СПОСТЕРЕЖЕННЯ ЗА ОСОБОЮ, РІЧЧЮ АБО МІСЦЕМ ЗА ДОПОМОГОЮ АУДІО-, ВІДЕО КОНТРОЛЮ

Греченко Сергій Юрійович, ад'юнкт, кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ

Спостереження – один з основних способів пізнання світу. За його допомогою людина вивчає навколишню місцевість, розташовані на ній об'єкти та предмети, визначає зміни, які на ній відбуваються, та на основі своїх спостережень вчиняє певні дії. [1, 85]

Оперативним підрозділам для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності за наявності передбачених статтею 6 Закону України про ОРД надається право здійснювати спостереження за особою, річчю або місцем, а також аудіо-, відеоконтроль місця згідно з положеннями статей 269, 270 Кримінального процесуального кодексу України. [2]

Візуальне спостереження – один із видів негласних слідчих (розшукових) дій, що передбачає постійне або вибіркове дослідження стану та діяльності об'єкта спостереження з подальшим узагальненням та аналізом отриманих даних. [1, 85]

За результатами спостереження складається протокол до якого долучаються отримані фотографії або відеозаписи.

Спостереження за особою згідно з частиною першою ст. 269 Кримінального процесуального кодексу України проводиться на підставі ухвали слідчого судді, поставленої в порядку, передбаченому статтями 246, 248-250 КПК України. [1, 86]

Одним з видів спостереження – є аудіо, відеоконтроль місця. Ст. 270 КПК України.

Аудіо, відеоконтроль місця може здійснюватися під час досудового розслідування тяжкого або особливо тяжкого злочину і полягає у здійсненні прихованої фіксації відомостей за допомогою аудіо-, відеозапису в середині публічно доступних місць, без відома їх власника, володільця або присутніх у цьому місці осіб, за наявності відомостей про те, що розмови і поведінка осіб у цьому місці, а також інші події, що там відбуваються, можуть містити інформацію, яка має значення для кримінального провадження.

Аудіо-, відеоконтроль місця згідно з частиною першою статті 270 Кримінального процесуального Кодексу України проводиться на підставі ухвали слідчого судді, постановленої в порядку, передбаченому статтями 246, 248, 249 цього Кодексу.

Проведення негласної слідчої (розшукової) дії, регламентованої ст. 270 Кримінального процесуального Кодексу України здійснюється шляхом встановлення спеціальних технічних засобів у публічно доступних місцях за наявності відомостей про те, що розмови і поведінка осіб у цьому місці, а також інші події, що там відбуваються, мають значення для кримінального провадження. Аудіо-, відеоконтроль місця може проводитись також у місцях імовірного перебування або появи осіб, які підозрюються у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину, з метою фіксації інформації, що може використовуватись у доказуванні на досудовому розслідуванні та в суді.